

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 18. októbra 2012¹

Vec C-396/11

**Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța
proti
Ciprian Vasile Radu**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Curtea de Apel Constanța (Rumunsko)]

„Policajná a súdna spolupráca v trestných veciach — Rámcové rozhodnutie o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi — Otázka, či prináleží vykonávajúcemu členskému štátu zamietnuť žiadosť o odovzdanie vyžiadanej osoby“

1. Týmto návrhom na začatie prejudiciálneho konania bol Súdny dvor vyzvaný poskytnúť výklad rámcového rozhodnutia 2002/584². Veľmi všeobecne povedané, vynorili sa tri kľúčové otázky. Po prvé otázka výkladu, ktorý sa má poskytnúť, pokiaľ ide o toto rozhodnutie, po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy a najmä otázka, či by sa mal tento výklad líšiť v dôsledku zmien Zmluvy o Európskej únii zavedených článkom 6 ZEÚ. Po druhé otázka vzájomného vzťahu medzi ustanoveniami článku 5 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a článku 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) na jednej strane a ustanoveniami rámcového rozhodnutia na strane druhej, ktoré spočívajú v pozbavení slobody vyžiadanej osoby v rámci postupov vedúcich k vykonaniu európskeho zatykača. Po tretie otázka, či sa má rámcové rozhodnutie vykladať tak, že umožňuje členskému štátu odmietnuť vykonať takýto zatykač v prípade porušenia právnej úpravy v oblasti ľudských práv vrátane vyššie uvedených článkov.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (ďalej len „rámcové rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie“) (Ú. v. ES L 190, s. 1; Mím. vyd. 19/006, s. 34). Rozhodnutie bolo zmenené a doplnené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 o zmene a doplnení rámcových rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a o posilnení procesných práv osôb, podpore uplatňovania zásady vzájomného uznávania, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti dotknutej osoby na konaní (Ú. v. EÚ L 81, s. 24). Vykonané zmeny a doplnenia nemajú vplyv na predmet týchto návrhov.

Právny rámec

Právo Únie

Zmluva o Európskej únii

2. Článok 6 ZEÚ stanovuje:

„1. Únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 upravenej 12. decembra 2007 v Štrasburgu, ktorá má rovnakú právnu silu ako Zmluvy.

...

3. Základné práva tak, ako sú zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie.“³

Charta

3. Článok 6 Charty stanovuje:

„Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť.“

4. Článok 47 Charty stanovuje:

„Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. ...“

5. Článok 48 stanovuje:

„1. Každý, kto je obvinený, sa považuje za nevinného, kým jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

2. Každý, kto je obvinený, má zaručené právo na obhajobu.“

3 — Článok 6 ZEÚ nahradil, s niektorými zmenami, článok 6 EÚ, ktorý bol v platnosti v čase, keď bolo jednak prijaté rámcové rozhodnutie a jednak boli vydané európske zatykače v prejednávacom prípade. Odseky 1 a 2 tohto článku stanovovali:

„1. Únia je založená na zásadách slobody, demokracie, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd a právneho štátu, ktoré sú spoločné členskými štátmi.

2. Únia rešpektuje základné ľudské práva, ktoré zaručuje Európsky dohovor na ochranu ľudských práv a základných slobôd podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií členských štátov, ako základných princípov práva Spoločenstva.“

6. Článok 52 stanovuje:

„1. Akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

...

3. V rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv.

...“

Rámcové rozhodnutie

7. Rámcové rozhodnutie nahrádza predchádzajúci postup vydávania osôb medzi členskými štátmi zakotvený v Európskom dohovore o vydávaní z 13. decembra 1957 systémom, ktorý sa zakladá na európskom zatykači. Podľa nového systému, ak sa osoba („vyžiadaná osoba“), ktorú v dôsledku toho, že sa dopustila alebo údajne dopustila trestného činu, hľadajú orgány jedného členského štátu („vydávajúci členský štát“), fyzicky nachádza na území iného členského štátu („vykonávajúci členský štát“), príslušný súdny orgán vydávajúceho členského štátu môže vydať európsky zatykač na jej zatknutie a odovzdanie vykonávajúcim členským štátom.

8. Kapitola I rámcového rozhodnutia, nazvaná „Všeobecné zásady“, pozostáva z článkov 1 až 8. Článok 1 stanovuje:

„1. Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom zatknúť a vydať požadovanú osobu inému členskému štátu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

2. Členské štáty vykonajú každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.

3. Toto rámcové rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne princípy zakotvené v článku 6 Zmluvy o Európskej únii.“

9. Články 3 a 4 stanovujú povinné a nepovinné dôvody nevykonania európskeho zatykača.

10. Článok 8 stanovuje obsah a formu európskeho zatykača. Článok 8 ods. 1 písm. c) konkrétne vyžaduje „dôkaz o vykonateľnom rozsudku, zatykači alebo inom vykonateľnom súdnom rozhodnutí s rovnakým účinkom, ktoré spadá do rozsahu článkov 1 a 2“.

11. Kapitola 2 rámcového rozhodnutia pozostáva z článkov 9 až 25. Nazvaná je „Postup odovzdania“ a okrem toho, že stanovuje niekoľko všeobecných požiadaviek, obsahuje ustanovenia, ktoré majú za cieľ chrániť práva vyžiadanej osoby. Konkrétne:

— vyžiadaná osoba musí byť pri zatknutí informovaná o obsahu zatykača a o možnosti jej odovzdania; pokiaľ je vyžiadaná osoba zatknutá na účely vykonania európskeho zatykača, má právo na pomoc právneho zástupcu a tlmočníka (článok 11),

- vykonávajúci súdny orgán môže rozhodnúť o prepustení vyžiadanej osoby po jej zatknutí a môže ju kedykoľvek dočasne prepustiť za podmienky, že boli vykonané všetky potrebné opatrenia na zabránenie jej ukrytiu (článok 12),
- ak vyžiadaná osoba súhlasí so svojim odovzdaním, tento súhlas musí byť udelený dobrovoľne a pri plnom uvedomení si následkov; na tento účel má právo na právneho zástupcu (článok 13); ak vyžiadaná osoba nesúhlasí so svojim odovzdaním, má nárok, aby bola vypočutá príslušným súdnym orgánom vo vykonávajúcom členskom štáte, ktorý môže od vydávajúceho členského štátu požadovať ďalšie informácie (články 14 a 15),
- európsky zatykač sa prejednáva ako naliehavá záležitosť; ak vyžiadaná osoba súhlasí so svojim odovzdaním, konečné rozhodnutie o vykonaní zatykača sa prijme v lehote 10 dní po prejavení súhlasu; v ostatných prípadoch v lehote 60 dní po zatknutí. Pokiaľ vykonávajúci súdny orgán neprijal konečné rozhodnutie o zatykači, zabezpečí, aby materiálne podmienky potrebné na účinné odovzdanie príslušnej osoby boli splnené (článok 17),
- ak bol zatykač vydaný s cieľom trestného stíhania vyžiadanej osoby, táto osoba musí byť spravidla vypočutá vykonávajúcim súdnym orgánom (články 18 a 19),
- ak súdny orgán vykonávajúceho členského štátu rozhodne o odovzdaní vyžiadanej osoby, táto osoba sa odovzdá do 10 dní po prijatí konečného rozhodnutia o vykonaní európskeho zatykača. Túto lehotu možno predĺžiť, ak nastanú okolnosti, ktoré sú mimo kontroly členských štátov, alebo ak existujú vážne humanitárne dôvody ohrozujúce odovzdanie (článok 23).

Dohovor

12. Článok 5 Dohovoru v rozsahu, v akom je to pre prejednávaný prípad relevantné, stanovuje:

„1. Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

...

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

...

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

...

3. Každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepusteni[e] sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

4. Každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchl[e] rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.“

13. Článok 6 Dohovoru stanovuje:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejed[n]aná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. ...

2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;
- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;
- c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;
- d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;
- e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.“

Vzájomný vzťah medzi Chartou a Dohovorom

14. Z článku 52 ods. 3 Charty vyplýva, že existuje a že sa predpokladá prekrývanie medzi ustanoveniami Charty a Dohovoru. V rozsahu, v akom je to pre tieto návrhy relevantné, článok 6 Charty zodpovedá článku 5 Dohovoru. Druhý odsek článku 47 Charty zodpovedá článku 6 ods. 1 Dohovoru a článok 48 Charty zodpovedá článku 6 ods. 1 a 2 Dohovoru.⁴

Vnútroštátne právo

Rumunsko

15. Ustanovenia, ktorými bolo rámcové rozhodnutie prebraté do vnútroštátneho práva, sú obsiahnuté v článkoch 97 a 98 zákona č. 302 z 28. júna 2004 o medzinárodnej súdnej spolupráci v trestných veciach v znení neskorších predpisov. Tieto články sú súčasťou hlavy III uvedeného zákona.

16. Článok 97, nazvaný „Osobitné podmienky“, stanovuje určité požiadavky, čo sa týka poskytnutia záruk zo strany ukladajúceho členského štátu vydávajúceho zatykač.

4 — Pozri tiež Vysvetlivky k Charte základných práv (2007/C 303/02) (Ú. v. EÚ C 303, s. 17).

17. Článok 98 ods. 1 obsahuje ustanovenia týkajúce sa povinných dôvodov nevykonania európskeho zatykača. Tieto dôvody v podstate zodpovedajú dôvodom uvedeným v článku 3 rámcového rozhodnutia.

18. Nepovinné dôvody nevykonania európskeho zatykača sú stanovené v článku 98 ods. 2. Tieto dôvody vo veľkej miere zodpovedajú dôvodom uvedeným v článku 4 rámcového rozhodnutia.

Nemecko

19. Nemecko prebralo rámcové rozhodnutie do vnútroštátneho práva zákonom z 21. júla 2004 o európskom zatykači. Po jeho prijatí nemecký ústavný súd v roku 2005 rozhodol, že zákon je protiústavný, a preto je neúčinný.⁵ Ďalším zákonom z 20. júla 2006 Nemecko prijalo nový právny predpis s cieľom odstrániť nedostatky, ktoré zistil ústavný súd, a plne implementovať rámcové rozhodnutie do vnútroštátneho práva. Tento právny predpis ostáva v platnosti.

Skutkové okolnosti, konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

20. V rámci rokov 2007 a 2008 jednotlivé prokuratúry v Nemecku vydali štyri európske zatykače na zatknutie pána Rada. Všetky tieto zatykače sa týkali trestného činu lúpeže. Tento skutok je aj podľa rumunského práva v zmysle článku 211 rumunského Trestného zákonníka trestným činom. Pán Radu nesúhlasil so svojím odovzdaním.

21. Rozsudkom z 5. júna 2009 Curtea de Apel Constanța (Odvolací súd v Costanze) nariadil vykonanie troch z predmetných zatykačov. Čo sa týka štvrtého zatykača, odmietol jeho vykonanie z dôvodu, že proti pánovi Radovi sa v Rumunsku vedie trestné stíhanie pre ten istý skutok, ktorý je dôvodom vydania zatykača.⁶

22. Pán Radu podal proti tomuto rozsudku odvolanie na Înalta Curte de Casație și Justiție a României (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko). Tento súd rozsudkom z 18. júna 2009 vyhovel odvolaniu a vrátil vec na opätovné preskúmanie Curtea de Apel Constanța. Zároveň nariadil, aby bol pán Radu prepustený z väzby a aby mu boli uložené určité obmedzenia jeho slobody pohybu vrátane zákazu opustiť obec, v ktorej má trvalý pobyt, bez povolenia súdu.

23. Dňa 22. februára 2011 bola vec opäť zapísaná do registra konaní na Curtea de Apel. V rámci konania na tomto súde pán Radu predložil tri hlavné argumenty na podporu svojho tvrdenia, že predmetné zatykače by nemali byť vykonané. Po prvé tvrdí, že ku dňu prijatia rámcového rozhodnutia ani Dohovor, ani Charta neboli výslovne zahrnuté do rámca ustanovení zakladajúcich Zmlúv o Európskej únii ako právne pravidlá. V tom je rozdiel od konsolidovaného znenia Zmluvy o EÚ, ktoré sa začalo uplatňovať po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009. V dôsledku toho je potrebné rámcové rozhodnutie vykladať a uplatňovať v súlade s Chartou a Dohovorom. Po druhé tvrdí, že postupy, ktorými členské štáty uplatňujú rozhodnutie, nie sú konzistentné, a upriamuje pozornosť na požiadavku vzájomnosti pri vykonávaní zatykačov tak vykonávajúcim, ako aj vydávajúcim členským štátom. Po tretie tvrdí, že vykonávajúci členský štát musí preveriť, či vo vydávajúcom členskom štáte boli dodržané práva a záruky zakotvené v Charte a v Dohovore. Nesplnenie tejto povinnosti zo strany štátu by predstavovalo dôvod na odmietnutie vykonať predmetné európske zatykače.

5 — Rozhodnutie z 18. júla 2005, 2 BvR 2236/4. Vnútroštátny súd prijal toto rozhodnutie z dôvodov týkajúcich sa uplatňovania tohto zákona na nemeckých štátnych príslušníkov.

6 — Tento dôvod na odmietnutie je stanovený v článku 4 ods. 2 rámcového rozhodnutia a § 98 ods. 2 písm. b) zákona č. 302/2004.

24. Za týchto okolností sa Curtea de Apel Constanța rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Sú ustanovenia článku 5 ods. 1 [Dohovoru] a článku 6 v spojení s ustanoveniami článkov 48 a 52 [Charty] s odkazom aj na ustanovenia článku 5 ods. 3 a 4 a článku 6 ods. 2 a 3 [Dohovoru] ustanoveniami primárneho práva [Únie], ktoré sú obsiahnuté v zakladajúcich Zmluvách?
2. Predstavuje postup príslušného súdneho orgánu štátu vykonávajúceho európsky zatykač spočívajúci v pozbavení slobody a v nútenom odovzdaní osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač (vyžiadaná osoba, ktorá má byť zatknutá a odovzdaná), bez jej súhlasu zásah štátu vykonávajúceho zatykač do práva osobnej slobody vyžadanej osoby, ktorá má byť zatknutá a odovzdaná, zakotveného v práve Únie podľa článku 6 ZEÚ v spojení s článkom 5 ods. 1 [Dohovoru] a podľa článku 6 [Charty] v spojení s jej článkami 48 a 52 s odkazom aj na článok 5 ods. 3 a 4 a článok 6 ods. 2 a 3 [Dohovoru]?
3. Musí zásah štátu vykonávajúceho európsky zatykač do práv a záruk upravených v článku 5 ods. 1 [Dohovoru] a v článku 6 [Charty] v spojení s jej článkami 48 a 52 s odkazom aj na článok 5 ods. 3 a 4 a článok 6 ods. 2 a 3 [Dohovoru] spĺňať podmienku jeho nevyhnutnosti v demokratickej spoločnosti a podmienku jeho proporcionality vo vzťahu ku konkrétne sledovanému cieľu?
4. Môže príslušný súdny orgán štátu vykonávajúceho európsky zatykač zamietnuť žiadosť o odovzдание a neporušiť pritom povinnosti stanovené v zakladajúcich Zmluvách a v iných právnych predpisoch [EÚ] z dôvodu, že nie sú kumulatívne splnené všetky nevyhnutné podmienky uvedené v článku 5 ods. 1 [Dohovoru] a v článku 6 [Charty] v spojení s jej článkami 48 a 52 s odkazom aj na článok 5 ods. 3 a 4 a článok 6 ods. 2 a 3 [Dohovoru]?
5. Môže príslušný súdny orgán štátu vykonávajúceho európsky zatykač zamietnuť žiadosť o odovzдание a neporušiť pritom povinnosti stanovené v zakladajúcich Zmluvách a v iných právnych predpisoch [EÚ] z dôvodu, že štát vydávajúci európsky zatykač neprebral [rámcové rozhodnutie] alebo ho prebral neúplne či nesprávne (v tom zmysle, že nie je splnená podmienka vzájomnosti)?
6. Je vnútroštátne právo členského štátu Európskej únie – Rumunska –, najmä hlava III zákona č. 302/2004, v rozpore s ustanoveniami článku 5 ods. 1 [Dohovoru] a článku 6 [Charty] v spojení s ustanoveniami jej článkov 48 a 52 s odkazom aj na ustanovenia článku 5 ods. 3 a 4 a článku 6 ods. 2 a 3 [Dohovoru], na ktoré odkazuje článok 6 ZEÚ, a bolo týmito ustanoveniami vnútroštátneho právneho predpisu správne prebraté [rámcové rozhodnutie]?”

25. Písomné pripomienky predložili Ministerul Public – Parchet de pe lângă Curtea de Apel Constanța (Prokuratúra pri Odvolacom súde v Costanze), česká, nemecká, litovská, rakúska, poľská a rumunská vláda, vláda Spojeného kráľovstva a Európska komisia. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 10. júla 2012, právny zástupca pána Rada, nemecká a rumunská vláda a Európska komisia predložili písomné pripomienky a odpovedali na otázky položené Súdny dvorom.

Analýza

Úvodné poznámky

Prípustnosť

26. Bolo vznesených niekoľko námietok neprípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Všetci účastníci konania, ktorí predložili pripomienky, sa zhodli na tom, že šiesta otázka, ktorou je Súdny dvor vyzvaný poskytnúť výklad ustanovení vnútroštátneho práva a ku ktorej sa vrátim neskôr v rámci týchto návrhov,⁷ je neprípustná. Nemecká vláda vznesla námietku čiastočnej neprípustnosti návrhu, zatiaľ čo rakúska a rumunská vláda a Komisia tvrdia, že návrh je neprípustný v celom rozsahu. Česká, litovská a poľská vláda a vláda Spojeného kráľovstva sa k prípustnosti nevyjadrili.

27. Vznesené námietky poukazujú najmä na to, že návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje dostatok podrobností a je príliš hypotetický na to, aby mohol Súdny dvor poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď.

28. Je nesporné, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je lakonický, čo sa týka opisu skutkových okolností vo veci samej a najmä dôvodov polozenia prejudiciálnych otázok zo strany vnútroštátneho súdu.

29. Podľa judikatúry Súdneho dvora však „v rámci rozdelenia súdnych právomocí medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom podľa [článku 267 ZFEÚ] vnútroštátny súd, ktorý jediný bezprostredne pozná skutkový stav veci a tvrdenia predložené účastníkmi konania a nesie zodpovednosť za prijaté súdne rozhodnutie, najlepšie dokáže posúdiť, keďže detailne pozná skutkový stav veci, relevantnosť právnych otázok, ktoré vznikli v spore, ktorý rozhoduje, ako aj nevyhnutnosť rozhodnutia o prejudiciálnych otázkach na účely vydania jeho rozsudku“⁸. Súdny dvor v skutočnosti rozhodol, že ak sa predložené otázky týkajú výkladu ustanovení práva Únie, „je v zásade povinný rozhodnúť o prejudiciálnych otázkach“⁹.

30. Domnievam sa, že v prejednávanej veci ide o takúto situáciu. Vnútroštátny súd sa v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyjadril, že žiada odpovede na svoje otázky, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie sporu, ktorý prejednáva. Keby bolo znenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania také, že by bolo zjavne nemožné, aby vlády členských štátov a inštitúcie predložili pripomienky, tento aspekt by sám osebe nebol rozhodujúci.¹⁰ Tu to tak však nebolo. Najmenej sedem vlád spolu s prokuratúrou a Komisiou predložilo pripomienky. Okrem niekoľkých výnimiek každý z účastníkov konania bol schopný predložiť užitočné pripomienky k prejudiciálnym otázkam, ktoré položil vnútroštátny súd.

31. Nič by sa nevyriešilo tým, keby sa v prejednávanej veci návrh na začatie prejudiciálneho konania vyhlásil za neprípustný. S výnimkou pripomienok týkajúcich sa šiestej otázky sa teda domnievam, že námietky neprípustnosti by mali byť zamietnuté.

7 — Pozri bod 105 a nasl. týchto návrhov.

8 — Pozri najmä rozsudok z 29. novembra 1978, Pigs Marketing Board/Raymond Redmond (83/78, Zb. s. 2347, bod 25).

9 — Pozri najmä rozsudok z 8. novembra 1990, Gmurzynska-Bscher/Oberfinanzdirektion Köln (C-231/89, Zb. s. I-4003, bod 20).

10 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 3. mája 2007, Advocaten voor de Wereld (C-303/05, Zb. s. I-3633, bod 20).

Príslušnosť Súdneho dvora

32. Rumunsko uskutočnilo vyhlásenie podľa bývalého článku 35 ods. 2 EÚ, ktorým uznalo právomoc Súdneho dvora rozhodovať o prejudiciálnych otázkach za podmienok stanovených v bývalom článku 35 ods. 3 písm. b) EÚ.¹¹ Podľa článku 10 ods. 1 protokolu č. 36 o prechodných ustanoveniach pripojeného k Zmluve o FEÚ právomoci Súdneho dvora podľa bývalej hlavy VI Zmluvy o EÚ ostávajú rovnaké, pokiaľ ide o akty Únie, ktoré boli prijaté pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, vrátane prípadu, keď boli akceptované podľa bývalého článku 35 ods. 2 EÚ.¹² Súdny dvor má preto právomoc rozhodovať o prejudiciálnych otázkach, ktoré položil vnútroštátny súd.

Rámcové rozhodnutie

33. Ešte predtým, ako sa začnem zaoberať samotnými prejudiciálnymi otázkami, je potrebné preskúmať právny základ rámcového rozhodnutia, ako aj ciele, ktorých dosiahnutie sleduje.

34. Rozhodnutie treba vnímať v kontexte cieľa, že Únia by sa mala stať priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Na tento účel zavádza systém voľného pohybu súdnych rozhodnutí v trestných veciach vrátane predbežných a konečných rozhodnutí. Tento systém má v praxi podobu európskeho zatykača. Zatykač vykonáva zásadu vzájomného uznávania, ktorú Európska rada vo svojich záveroch zo zasadnutia v Tampere opísala ako „základný kameň“ spolupráce v oblasti súdnictva.¹³ Takáto zásada, ak má byť účinná, vyžaduje vysokú mieru dôvery medzi členskými štátmi.¹⁴

35. Hlavným cieľom nových opatrení zavedených rámcovým rozhodnutím je odstrániť priedaň spojené s predchádzajúcim systémom vydávania.¹⁵ Zdá sa, že tento cieľ bol v praxi dosiahnutý. Komisia vo svojej správe z roku 2011 o vykonávaní rozhodnutia¹⁶ uvádza, že priemerný čas vydania bol jeden rok. Systém európskeho zatykača znížil priemerný čas vydania na 14 až 17 dní, ak vyžiadaná osoba súhlasila so svojím odovzdaním. V prípadoch, keď vyžiadaná osoba so svojím odovzdaním nesúhlasila, bol priemerný čas odovzdania 48 dní.

36. Hoci sa povinnosti uložené členským štátom rámcovým rozhodnutím týkajú záležitostí v podstate procesnej povahy, neznamená to, že normotvorca pri prijímaní rámcového rozhodnutia nezohľadnil základné a ľudské práva. Naopak, robil tak mnohými spôsobmi.

37. Po prvé normotvorca prebral do rozhodnutia výslovné odkazy na tieto práva. Vyplýva to napríklad z odôvodnení 10, 12 a 13 rozhodnutia. Konkrétnejšie článok 1 ods. 3 výslovne stanovuje, že rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne zásady zakotvené teraz v článku 6 ZEÚ. K tejto záležitosti sa v rámci týchto návrhov vrátim neskôr.¹⁷

38. Po druhé vysoká miera dôvery medzi členskými štátmi, ktorá sa spomína v odôvodnení 10, je založená na tom, že každý členský štát dodržiava jednak práva zakotvené v Dohovore a jednak základné práva, ktoré sú častou ústavných tradícií spoločných pre členské štáty. S nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 treba teraz dodržiavať Chartu – v rozsahu, v akom sa predtým ešte neuplatňovala.

11 — Pozri Ú. v. EÚ C 56, s. 7.

12 — Podľa článku 10 ods. 3 protokolu prechodné ustanovenie, ktoré predstavuje článok 10 ods. 1, stráca účinnosť päť rokov odo dňa nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy, to znamená 30. novembra 2014.

13 — Pozri závery Európskej rady v Tampere na www.cvce.eu.

14 — Pozri, vo všeobecnosti, odôvodnenia 5, 6 a 10 rámcového rozhodnutia.

15 — Pozri odôvodnenie 5 rámcového rozhodnutia.

16 — Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 11. apríla 2011 o vykonávaní rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi od roku 2007 [KOM(2011) v konečnom znení] (ďalej len „správa z roku 2011“) časť 1.

17 — Pozri bod 70 týchto návrhov.

39. Po tretie rámcové rozhodnutie preberá niekoľko ustanovení, ktorých cieľom je chrániť základné práva vyžiadanej osoby. Zhrnula som ich v bode 11 týchto návrhov, a preto ich už nebudem spomínať, okrem práva na vypočutie, ako sa výslovne uvádza, ak vyžiadaná osoba nesúhlasí so svojim odovzdaním (článok 14) a ak bol európsky zatykač vydaný na účely trestného stíhania (článok 18).

40. Čo sa týka cieľov rámcového rozhodnutia, bolo by nesprávne, keby sme vnímali systém, ktorý zavádza, ako zameraný čisto na zvýhodnenie správnych orgánov členských štátov. Zavedením postupu, ktorý bol navrhnutý tak, aby bol účinnejší a efektívnejší ako jeho predchodca, chcel normotvorca tiež zlepšiť ochranu priznanú obetiam trestných činov tým, že postaví ich páchatelov pred súd rýchlejšie a účinnejšie.

41. Hoci historický záznam o tom, ako členské štáty dodržiavali svoje záväzky v oblasti ľudských práv, je možno chvályhodný, nie je úplne čistý. Nemožno sa domnievať, že len preto, lebo odovzdanie vyžiadanej osoby požaduje iný členský štát, budú tejto osobe zaručené ľudské práva automaticky po jej príchode do tohto členského štátu.¹⁸ Môže však existovať domnienka dodržiavania ľudských práv, ktorú možno vyvrátiť iba najjasnejšími možnými dôkazmi. Takéto dôkazy musia byť konkrétne; tvrdenia všeobecnej povahy, hoci dostatočne podložené faktmi, nebudú postačovať.

Prvá otázka

42. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či ustanovenia Charty a Dohovoru predstavujú primárne právo Únie.

43. Budem vychádzať z obdobia po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy.

44. Podľa článku 6 ods. 1 ZEÚ má Charta tú istú právnu silu ako Zmluvy a v dôsledku toho predstavuje primárne právo Únie.

45. Ustanovenia Dohovoru boli tiež zakotvené v Lisabonskej zmluve. V článku 6 ods. 3 ZEÚ sa uvádza, že základné práva, ktoré zaručuje Dohovor a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie.

46. Z toho vyplýva, že nielen Únia a jej inštitúcie, ale aj členské štáty budú pri výklade a uplatňovaní práva Únie viazané Chartou a Dohovorom.¹⁹

47. To samo osebe postačuje na poskytnutie odpovede na prvú otázku vnútroštátneho súdu. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že spor, ktorý prejednáva, je trochu rozsiahlejší, pretože sa zdá, že pán Radu tvrdí, že nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy prinieslo so sebou zásadnú zmenu spôsobu, akým sa majú základné práva a zásady uplatňovať v Únii.²⁰ S cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď je preto potrebné zamerať sa na obdobie pred 1. decembrom 2009.

48. Zatiaľ čo Charta bola slávnostne vyhlásená v Nice 7. decembra 2000, rozhodnutie týkajúce sa jej presného právneho štatútu, ktorý sa jej má udeliť, bolo odložené. V dôsledku toho nebola začlenená do žiadnej zo Zmlúv a jej ustanoveniam nebola daná sila zákona akýmkoľvek iným spôsobom. Charta sa však začala rýchlo považovať za autoritatívny katalóg základných práv potvrdzujúci všeobecné

18 — V tejto súvislosti pozri najmä časť 4 správy z roku 2011. Pozri tiež bod 249 a poznámku pod čiarou 97 návrhov, ktoré som predniesla 14. júla 2011 vo veci Francúzsko/People's Mojahedin Organization of Iran (rozsudok z 21. decembra 2011, C-27/09 P, Zb. s. I-13427).

19 — Pokiaľ ide o Chartu, pozri tiež článok 51 ods. 1, ktorý stanovuje, že členské štáty sú Chartou viazané iba pri vykonávaní práva Únie. Je zrejmé, že členské štáty budú pri dodržiavaní záväzkov podľa rámcového rozhodnutia vykonávať právo Únie. Keďže všetky členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru, budú ním viazané, nielen pokiaľ ide o vykonávanie práva Únie, ale aj v kontexte ich vnútroštátnych pravidiel.

20 — Pozri bod 23 týchto návrhov.

zásady typické pre vládu práva, ktoré sú spoločné pre ústavné tradície členských štátov. Súdny dvor pri vydávaní svojich rozsudkov často vychádzal z ustanovení Charty.²¹ V dôsledku toho Charta získala štatút „soft law“; t. j. hoci jej ustanovenia neboli priamo uplatniteľné ako súčasť práva Únie, mohli vytvárať právne účinky – v mnohých prípadoch ďalekosiahle účinky – v rámci Únie.

49. Úloha Dohovoru v práve Únie má omnoho hlbšie korene. Už v roku 1969 Súdny dvor vo veci Stauder²² rozhodol, že „základné ľudské práva [sú] zakotvené vo všeobecných zásadách práva Spoločenstva a chránené Súdny dvorom“. Táto judikatúra, spočiatku iba v zárodočnom štádiu, sa uplatňovala a postupne rozvíjala prostredníctvom zásadných rozsudkov, akými sú napríklad Internationale Handelsgesellschaft²³ a Nold²⁴, až po súčasnosť. V rozsudku Kadi a Al Barakaat Súdny dvor konkrétne konštatoval, že „v Spoločenstve nemožno prijať opatrenia nezlučiteľné s... dodržiavaním [ľudských práv]“²⁵. S osobitným odkazom na Dohovor Súdny dvor v rozsudku Der Grüne Punkt opísal právo na spravodlivý proces zakotvené článkom 6 ods. 1 Dohovoru „ako všeobecn[ú] zásad[u] práva Spoločenstva“²⁶.

50. Možno vzhľadom na vyššie uvedené konštatovať, že nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy vo významnej miere zmenilo právo Únie?

51. To si nemyslím. Domnievam sa, že ustanovenia článku 6 ods. 1 a 3 ZEÚ predstavujú iba to, čo Spojené kráľovstvo vo svojich pripomienkach označuje za „kodifikáciu“ už existujúceho stavu. Inými slovami, sú výrazom politickej túžby, aby ustanovenia, ktoré chcú zakotviť a chrániť, boli viditeľnejšie vyjadrené. Nepredstavujú zásadnú zmenu akéhokoľvek druhu. Z tohto dôvodu akéhokoľvek tvrdenie, že ustanovenia rámcového rozhodnutia sa musia po nadobudnutí ich platnosti vykladať inak, považujem za odsúdené na neúspech.²⁷

52. Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať v tom zmysle, že ustanovenia Charty vrátane jej článkov 6, 48 a 52 sú súčasťou primárneho práva Únie. Základné práva, ktoré sú zaručené Dohovorom, vrátane práv uvedených v článku 5 ods. 1, 3 a 4 a článku 6 ods. 2 a 3 Dohovoru, predstavujú všeobecné zásady práva Únie.

Druhá a tretia otázka

53. Týmito otázkami, ktorými je najlepšie sa zaoberať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či pozbavenie slobody a nútené odovzdanie vyžiadanej osoby, ktoré umožňuje postup v rámci výkonu európskeho zatykača, predstavujú zásah do práva na slobodu tejto osoby a či na to, aby bol tento zásah oprávnený podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru a článku 6 Charty, musí spĺňať požiadavku nevyhnutnosti a proporcionality.²⁸

21 — Pozri napríklad rozsudky z 13. marca 2007, Unibet (C-432/05, Zb. s. I-2271, bod 37), a z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, Zb. s. I-6351, bod 335).

22 — Rozsudok z 12. novembra 1969, Stauder (29/69, Zb. s. 419, bod 7).

23 — Rozsudok zo 17. decembra 1970, Internationale Handelsgesellschaft (C-11/70, Zb. s. 1125, bod 4).

24 — Rozsudok zo 14. mája 1974, Nold (4/73, Zb. s. 491, bod 13).

25 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 284. Pozri tiež tam citovanú judikatúru.

26 — Rozsudok zo 16. júla 2009, Der Grüne Punkt (C-385/07 P, Zb. s. I-6155, bod 178). Pozri tiež tam citovanú judikatúru.

27 — Z dôvodu úplnosti by som mala spomenúť návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón 6. júla 2010 vo veci I.B. (rozsudok z 21. októbra 2010, C-306/09, Zb. s. I -10341), v rámci ktorých konštatoval, že „potreba vykladať rámcové rozhodnutie vo svetle základných práv sa stala naliehavou po nadobudnutí účinnosti Charty základných práv“ (bod 44). Hoci sa na prvý pohľad môže zdať, že to naznačuje potrebu iného výkladu rámcového rozhodnutia po nadobudnutí platnosti článku 6 ods. 1 ZEÚ, nemyslím si, že to bolo v tom duchu, v akom sa nesie konštatovanie. Skôr to vnímam ako zdôraznenie intenzity politickej túžby po zviditeľnení, ktoré som už spomenula vyššie.

28 — Zatiaľ čo otázky vnútroštátneho súdu odkazujú aj na iné články Charty a Zmluvy, tieto odkazy vykladám ako zvyšnú časť kontextu, v ktorom sa právo na slobodu uplatňuje, pokiaľ ide o trestné konanie. Z tohto dôvodu som sa zamerala na tie ustanovenia, ktoré sa mi zdajú najrelevantnejšie.

54. Každý má právo na slobodu. Vyplýva to z článku 5 Dohovoru a z článku 6 Charty. Otázkou je, či pozbavenie tohto práva možno odôvodniť. V prejednávacom prípade treba európsky zatykač chápať v jeho kontexte. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby sa osoby, na ktoré je zatykač vydaný, fyzicky nachádzali vo vydávajúcom členskom štáte, aby boli v tomto štáte, v závislosti od konkrétneho prípadu, postavené pred súd alebo vzaté do väzby. Domnievam sa, že takýto cieľ je jasne nevyhnutný v záujme spoločnosti.

55. V tejto súvislosti článok 5 Dohovoru výslovne vymenúva niekoľko okolností, za ktorých môže byť osoba zákonne pozbavená svojej slobody. Medzi tieto okolnosti patrí [písmeno a)] jej uväznenie po odsúdení príslušným súdom a [písmeno c)] jej zatknutie alebo iné pozbavenie slobody, ak je, okrem iného, podozrivá zo spáchania trestného činu. Písmeno f) má osobitný význam pre túto diskusiu, keďže upravuje právo na slobodu v prípadoch, keď je osoba zákonne zatknutá alebo inak pozbavená slobody na účely, okrem iného, jej vydania (postup medzi členskými štátmi, ktorý európsky zatykač nahrádza).

56. Zásadnou otázkou je, či je pozbavenie slobody na základe zatykača primerané. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) rozhodol, pokiaľ ide o článok 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, že „toto ustanovenie nevyžaduje, aby sa pozbavenie slobody v prípade osoby, proti ktorej prebieha konanie o vydanie, dôvodne považovalo za nevyhnutné, napríklad s cieľom zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v jej ukrývaní. V tejto súvislosti, článok 5 ods. 1 písm. f) poskytuje inú úroveň ochrany ako článok 5 ods. 1 písm. c): čo sa vyžaduje podľa písmena f), je len to, že ‚prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie‘. Je teda nepodstatné, na účely článku 5 ods. 1 písm. f), či relevantné rozhodnutie o vyhostení možno odôvodniť podľa vnútroštátneho práva alebo podľa práva dohovoru...“²⁹.

57. Bolo by však nesprávne, keby sme túto časť judikatúry, ktorá sa týka Dohovoru, vykladali v tom zmysle, že akékoľvek pozbavenie slobody podľa článku 5 ods. 1 písm. f) bude vždy zákonné za predpokladu, že sa uskutoční na účely vyhostenia alebo vydania. ESLP tiež rozhodol, že „akékoľvek pozbavenie slobody podľa druhej časti článku 5 ods. 1 písm. f) bude oprávnené... iba vtedy, ak prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie^[30]. Ak takéto konanie neprebíha s náležitou starostlivosťou, oprávnenosť pozbavenia slobody podľa článku 5 ods. 1 písm. f) zaniká... Pozbavenie slobody musí byť tiež ‚zákonné‘. Ak je ‚zákonnosť‘ pozbavenia slobody sporná, vrátane otázky, či bol dodržaný ‚postup stanovený zákonom‘, dohovor v podstate odkazuje na vnútroštátne právo a stanovuje povinnosť súladu s hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi pravidlami vnútroštátneho práva. Dodržiavanie vnútroštátneho práva však nepostačuje: článok 5 ods. 1 okrem toho vyžaduje, aby akékoľvek pozbavenie slobody bolo v súlade s účelom ochrany jednotlivca pred svojvôľou. Je to základná zásada, podľa ktorej žiadne pozbavenie slobody, ktoré je svojvoľné, nemôže byť zlučiteľné s článkom 5 ods. 1, a pojem ‚svojvôľa‘ stanovený v článku 5 ods. 1 presahuje nedostatočný súlad s vnútroštátnym právom, a tak pozbavenie slobody môže byť zákonné podľa vnútroštátneho práva, avšak stále svojvoľné a teda v rozpore s dohovorom... Aby sa predišlo označovaniu za svojvoľné, pozbavenie slobody podľa článku 5 ods. 1 písm. f) sa musí uskutočniť v dobrej viere; musí úzko súvisieť s dôvodom pozbavenia slobody, na ktorý sa odvolávajú [vnútroštátne orgány]; miesto a podmienky pozbavenia slobody musia byť primerané; a dĺžka pozbavenia slobody by nemala presahovať to, čo je primerane potrebné pre sledovaný účel...“³¹.

29 — Pozri rozsudok ESLP z 15. novembra 1996, *Chahal v. Spojené kráľovstvo*, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 1996-V, s. 1853, § 112; z 24. apríla 2008, *Ismoilov v. Rusko*, sťažnosť č. 2947/06, § 135, a z 20. septembra 2011, *Lokpo a Toure v. Maďarsko*, sťažnosť č. 10816/10, § 16.

30 — Hoci rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá sa týkala konania o vydanie, a nie postupu v rámci výkonu európskeho zatykača, nemyslím si, že v tomto kontexte existuje nejaký rozdiel v základných zásadách. To však, samozrejme, neznamená, že vždy bude legitímne uplatňovať zásady vyvedené z vydania na takéto prípady.

31 — Rozsudok ESLP z 19. februára 2009, *A. a i. v. Spojené kráľovstvo*, sťažnosť č. 3455/05, § 164.

58. Úplnosť si vyžaduje, aby som odkázala nielen na článok 5 ods. 1 Dohovoru, ale aj na jeho ekvivalent stanovený v Charte, t. j. článok 6. Toto ustanovenie neobsahuje nič, čo by zodpovedalo článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. Článok 52 ods. 3 Charty však stanovuje, že pokiaľ práva stanovené v Charte zodpovedajú právam stanoveným v Dohovore, ich zmysel a rozsah je rovnaký ako zmysel a rozsah práv stanovených v Dohovore. Článok 5 ods. 1 písm. f) sa preto uplatňuje implicitne.

59. Z toho vyplýva, že príslušné orgány musia pri vykonávaní článku 12 rámcového rozhodnutia zohľadniť zásady uvedené v bode 57 vyššie. Ich uplatňovanie sa bude nevyhnutne meniť v závislosti od konkrétneho prípadu a nebude možné stanoviť žiadne pevné a nemenné pravidlá.

60. Rada by som však ešte niečo dodala. Ako uvádza Komisia vo svojej správe z roku 2011, jednou z kritík zameraných na spôsob, akým bolo rámcové rozhodnutie vykonávané členskými štátmi, je, že dôvera v jeho uplatňovanie bola narušená systematickým vydávaním európskych zatykačov na účely odovzdávania osôb hľadaných často v súvislosti s veľmi málo závažnými trestnými činmi, ktoré nie sú dostatočne závažné na to, aby odôvodnili opatrenia a spoluprácu, ktoré si vyžaduje vykonávanie takýchto zatykačov. Komisia uvádza, že ak je európsky zatykač vydaný v súvislosti s prípadmi, v ktorých by bola (vyšetrovací) väzba za iných okolností nevhodná, dochádza k neprimeranému zásahu do slobody vyžiadaných osôb.³²

61. Súhlasím.

62. Vzhľadom na vyššie uvedené treba na druhú a tretiu otázku odpovedať v tom zmysle, že pozbavenie slobody a nútené odovzдание vyžiadanej osoby, ktoré umožňuje postup v rámci výkonu európskeho zatykača, predstavujú zásah do práva na slobodu tejto osoby podľa článku 5 Dohovoru a článku 6 Charty. Bežne bude takýto zásah odôvodnený ako „nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“ podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. Pozbavenie slobody podľa uvedeného článku však nesmie byť svojvoľné. Aby sa predišlo označeniu za svojvoľné, takéto pozbavenie slobody sa musí uskutočniť v dobrej viere; musí úzko súvisieť s dôvodom pozbavenia slobody, na ktorý sa odvoláva vykonávajúci súdny orgán; miesto a podmienky pozbavenia slobody musia byť vhodné; a dĺžka pozbavenia slobody by nemala presahovať to, čo je primerane potrebné na sledovaný účel (teda musí spĺňať podmienku proporcionality). Článok 6 Charty treba vykladať tak isto ako článok 5 ods. 1 Dohovoru.

Štvrtá otázka

63. Štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v skutočnosti pýta, či vykonávajúci členský štát môže odmietnuť vykonať európsky zatykač, keby jeho vykonaním boli porušené práva vyžiadanej osoby podľa článkov 5 a 6 Dohovoru a článkov 6, 48 a 52 Charty alebo keby hrozilo ich porušenie.

64. Na rozdiel od druhej a tretej otázky, ktorými bol Súdny dvor požiadaný, aby preskúmal okolnosti týkajúce sa pozbavenia slobody vyžiadanej osoby v období medzi dorúčením európskeho zatykača a odovzdaním tejto osoby do vydávajúceho členského štátu, táto otázka je širšia. Môže príslušný súdny orgán vo vykonávajúcom členskom štáte úplne odmietnuť vykonať zatykač, ak sa namieta porušenie ľudských práv vyžiadanej osoby?

65. Otázka poukazuje na túto záležitosť tým, že odkazuje na vymenované ustanovenia článkov 5 a 6 Dohovoru a článku 6 Charty. Právny zástupca pána Rada na pojednávaní uviedol, že jeho klient „nebol oboznámený s obvineniami vznesenými proti nemu; nebol v súvislosti s nimi predvolaný a ocitol sa v situácii, v rámci ktorej bolo úplne nemožné, aby sa bránil“. Vzhľadom na to, že nemožnosť prípravy riadnej obhajoby tiež vyvoláva, aspoň potenciálne, otázky týkajúce sa porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru a článku 47 Charty, kvôli úplnosti ich zahrniem do svojej analýzy.

32 — Pozri správu z roku 2011, časť 5.

66. Zbežné prečítanie rámcového rozhodnutia by mohlo viesť k záveru, že takéto porušenia (nech sú ich časové účinky akékoľvek) nie je potrebné zohľadniť. Články 3 a 4 stanovujú zoznam okolností, za ktorých súdny orgán vykonávajúceho členského štátu buď musí (článok 3), alebo môže (článok 4) odmietnuť výkon európskeho zatykača. V nijakom prípade neodkazujú na otázky ľudských práv ako na dôvod jeho nevykonania. Súdny dvor rozhodol, že zoznam dôvodov uvedených v týchto článkoch má taxatívny charakter.³³

67. K takému záveru možno tiež dôjsť na základe cieľov rozhodnutia. Systém odovzdávania, ktorý zavádza, je založený na zásade vzájomného uznávania³⁴ a vysokej miere dôvery medzi členskými štátmi³⁵ a jeho cieľom je odstrániť prietahy spojené so skorším postupom vydávania.³⁶

68. Súdny dvor, bezpochyby vzhľadom na tieto úvahy, rozhodol, že „zásada vzájomného uznávania, na ktorej je založená štruktúra rámcového rozhodnutia, na základe článku 1 ods. 2 tohto rozhodnutia zahŕňa tiež skutočnosť, že členské štáty sú v zásade povinné vyhovieť európskemu zatykaču“³⁷. Toto stanovisko musí byť jednoducho správne, pretože keby bolo iné, hrozilo by vážne narušenie cieľov, z ktorých rozhodnutie vychádza.

69. Neverím však, že striktný prístup – ktorý by úplne vylučoval úvahy týkajúce sa porušenia ľudských práv – je podporovaný buď znením rámcového rozhodnutia, alebo judikatúrou.

70. Z článku 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia vyplýva, že rozhodnutie nemá vplyv na povinnosť rešpektovať základné práva a základné zásady zakotvené v článku 6 EÚ (zmenený, teraz článok 6 ZEÚ). Domnievam sa, že z toho vyplýva, že povinnosť rešpektovať tieto práva a zásady zavádza rámcové rozhodnutie. Je implicitné, že tieto práva možno zohľadniť pri prijímaní rozhodnutia nevykonať zatykač. Keby sa článok 1 ods. 3 vykladal inak, hrozilo by skôr to, že by bol zbavený svojho zmyslu, resp. by sa pravdepodobne stal elegantnou banálnou frázou.

71. Tento názor možno podporiť radom návrhov generálnych advokátov Súdneho dvora, ktoré sa týkajú výkladu rámcového rozhodnutia. Spomeniem najmä návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci I.B.³⁸, v ktorých konštatoval:

„... som názoru, že výklad, ktorý treba vyvodiť z obsahu a cieľov rámcového rozhodnutia, musí vziať do úvahy všetky ciele sledované týmto textom. Hoci je pravda, že vzájomné uznávanie je nástrojom, ktorý posilňuje priestor bezpečnosti, slobody a spravodlivosti, nič to nemení na tom, že ochrana práv a základných slobôd predstavuje predpoklad, v dôsledku ktorého sú existencia a rozvoj tohto priestoru legitímne. Rámcové rozhodnutie to tak vyjadruje pri niekoľkých príležitostiach vo svojich odôvodneniach č. 10, 12, 13 a 14, rovnako ako aj v článku 1 ods. 3.“³⁹

72. Súhlasím.

33 — Pozri v tejto súvislosti rozsudky z 1. decembra 2008, Leymann a Pustovarov (C-388/08, Zb. s. I-8993, bod 51), a zo 6. októbra 2009, Dominic Wolzenburg (C-123/08, Zb. s. I-9621, bod 57). Pozri tiež, pokiaľ ide o článok 4, rozsudok z 13. októbra 2011, Prism Investments (C-139/10, Zb. s. I-9511, bod 33).

34 — Pozri najmä rozsudky Advocaten voor der Wereld (už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 28) a zo 17. júla 2008, Kozłowski (C-66/08, Zb. s. I-6041, bod 31).

35 — Pozri odôvodnenie 10 rámcového rozhodnutia.

36 — Pozri odôvodnenie 5 rámcového rozhodnutia.

37 — Pozri rozsudok zo 16. novembra 2010, Mantello (C-261/09, Zb. s. I-11477, bod 36 a tam citovaná judikatúra).

38 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 27.

39 — Bod 43. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Yves Bot 24. marca 2009 vo veci Wolzenburg (už citovanej v poznámke pod čiarou 33, body 148 a 151), a vo veci Mantello (už citovanej v poznámke pod čiarou 37, body 87 a 88), ako aj návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Paolo Mengozzi 20. marca 2012 vo veci Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, bod 28).

73. Myslím si, že je zrejmé, že súdne orgány vykonávajúceho členského štátu sú povinné zohľadniť základné práva zakotvené v Dohovore a Charte pri rozhodovaní o tom, či vykonajú európsky zatykač. Kedy teda musia zamietnuť žiadosť o vydanie a aké faktory musia pri prijímaní takéhoto rozhodnutia zohľadniť?

74. Z judikatúry ESPLP vyplýva, že nie každé porušenie Dohovoru bude odôvodňovať odmietnutie vykonať príkaz na vydanie.⁴⁰ V rozsudku Džaksybergenov v. Ukrajina napríklad rozhodol, že „odkaz na všeobecný problém týkajúci sa dodržiavania ľudských práv v konkrétnej krajine sám osebe nemôže slúžiť ako základ pre odmietnutie vykonať vydanie“⁴¹.

75. V rozsudku Soering v. Spojené kráľovstvo⁴² ESPLP rozhodol, pokiaľ ide o článok 3⁴³ Dohovoru, že „rozhodnutie zmluvného štátu o odovzdaní utečenca môže porušiť článok 3, a teda dodržanie záväzku tohto štátu podľa dohovoru, ak boli preukázané *vážne dôvody*, na základe ktorých je možné sa domnievať, že dotknutá osoba bude v prípade vydania vystavená *skutočnému nebezpečenstvu* mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania v prijímajúcej krajine“⁴⁴. Pokiaľ ide o článok 6, konštatoval: „Právo na spravodlivý proces v trestnom konaní, ako je zakotvené v článku 6, má v demokratickej spoločnosti významné postavenie... ESPLP nevyklučuje, že *výnimočne* možno porušiť článok 6... rozhodnutím o vydaní za okolností, v rámci ktorých utečenec utrpel *flagrantné odopretie* práva na spravodlivý proces vo vyžadujúcej krajine alebo mu takéto odopretie hrozí.“⁴⁵

76. Hoci sa v tejto judikatúre ESPLP nenachádzajú žiadne priamo obdobné postrehy týkajúce sa rámcového rozhodnutia, otázky podobného charakteru sa vynorili v rozsudku N.S. a i.⁴⁶, v ktorom bol Súdny dvor vyzvaný preskúmať vplyv článku 4 Charty⁴⁷ na povinnosti vnútroštátnych orgánov najmä podľa nariadenia č. 343/2003⁴⁸. Takisto ako rámcové rozhodnutie, aj toto nariadenie stanovuje pravidlá odovzdania osôb – v tomto prípade žiadateľov o azyl – z jedného členského štátu do druhého v súlade so stanovenými postupmi a lehotami. Súdny dvor rozhodol, že „nemožno... dospieť k záveru, že akékoľvek porušenie základného práva... členským štátom [do ktorého by mal byť žiadateľ o azyl presunutý podľa ustanovení nariadenia] by malo vplyv na povinnosti iných členských štátov dodržiavať ustanovenia [nariadenia]“. Keby bol prah stanovený tak nízko, hrozilo by narušenie cieľov právnej úpravy. Ďalej konštatoval, že „s cieľom umožniť Únii a jej členským štátom rešpektovať ich vzájomné záväzky týkajúce sa ochrany základných práv žiadateľov o azyl, členským štátom vrátane vnútroštátnych súdov prislúcha, aby neodovzdali žiadateľa o azyl do ‚zodpovedného členského štátu‘ v zmysle nariadenia č. 343/2003, pokiaľ *nemôžu ignorovať*, že *systémové zlyhania* azylového konania a podmienok prijatia žiadateľov o azyl v tomto členskom štáte predstavujú *vážne a preukázané dôvody* domnievať sa, že žiadateľ bude vystavený *skutočnému nebezpečenstvu* neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty“⁴⁹.

77. Aby som to zhrnula, oba súdy sa zhodli na tom, že základné práva môžu mať vplyv na zákonnú povinnosť členského štátu odovzdať osobu do iného členského štátu. Pokiaľ ide o článok 3 Dohovoru a obdobné ustanovenia stanovené v článku 4 Charty, konštatujú, že preskúmané by malo byť, či existujú „vážne dôvody domnievať sa“, že hrozí „skutočné nebezpečenstvo“, že predmetné ustanovenie

40 — Ako je uvedené v poznámke pod čiarou 30, nemyslím si, že v tejto súvislosti sa základné zásady vydávania a postupu výkonu európskeho zatykača líšia.

41 — Žaloba č. 12343/10 z 10. februára 2011, bod 37.

42 — Žaloba č. 14038/88.

43 — Článok 3 Dohovoru zakazuje mučenie a neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie.

44 — Bod 91, kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

45 — Bod 113, kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

46 — Rozsudok z 21. decembra 2011, N. S. a i. (C-411/10 a C-493/10, Zb. s. I-13905).

47 — Článok 4 Charty je ekvivalentom článku 3 Dohovoru.

48 — Nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109).

49 — Body 82 a 94, kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

bude porušené v štáte, do ktorého by sa inak dotknutá osoba mala odovzdať. V kontexte článku 6 Dohovoru ESLP rozhodol, že povinnosť odovzdania bude ovplyvnená iba „vo výnimočných prípadoch“, a ak dotknutá osoba „utrpeľa flagrantné odopretie alebo hrozí flagrantné odopretie“ jej práv podľa Dohovoru. Súdny dvor musí ešte rozhodnúť o článkoch 47 a 48 Charty.

78. Pokiaľ ide o dôkazné bremeno, ktoré nesie osoba, ktorá namieta porušenie, ESLP rozhodol, že keď ESLP vykonáva skúmanie týkajúce sa existencie nebezpečenstva, musí byť nevyhnutne prísne a je povinnosťou namietajúcej osoby predložiť potrebné dôkazy.⁵⁰ Pokiaľ ide o štandard dokazovania, ktoré je potrebné na účely odôvodnenia odmietnutia odovzdania, ESLP v rozsudku *Garabajev v. Rusko*⁵¹ rozhodol, že „pri posudzovaní dôkazov, na ktorých sa bude zakladať rozhodnutie, či došlo k porušeniu článku 3, ESLP uprednostňuje štandardné dokazovanie ‚bez akýchkoľvek pochybností‘, avšak dodáva, že takéto dokazovanie môže vyplývať z koexistencie dostatočne silných, jasných a súhlasných záverov alebo podobných nevyvrátiteľných domnienok o skutočnostiach. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť konanie účastníkov konania pri získavaní dôkazov...“⁵². Hoci bolo toto vyhlásenie uskutočnené v kontexte článku 3 Dohovoru, v súvislosti s článkom 6 nemožno požadovať vyšší štandard, a to z jedného prostého dôvodu, že žiaden vyšší štandard neexistuje.

79. Mal by Súdny dvor prijať kritériá stanovené ESLP?

80. Pri zohľadňovaní judikatúry ESLP vždy treba mať na pamäti, že článok 52 ods. 3 Charty stanovuje, že právo Únie môže priznať širší rozsah ochrany ako ten, ktorý poskytuje Dohovor.

81. Nemám výhrady voči prijatiu záveru, že vykonávajúci členský štát by mal odmietnuť odovzdanie vyžadanej osoby podľa rámcového rozhodnutia len vo výnimočných prípadoch. Je zrejmé, že celkový cieľ rozhodnutia by bol narušený, keby bolo možné namietať to, čo môžem opísať ako „bežné“ výhrady založené na údajných porušeníach ľudských práv. Treba mať na pamäti, že záujmy obetí trestných činov na tom, aby boli ich páchatelia postavení pred súd, sú tiež relevantné.⁵³

82. Z toho jasne vyplýva, že kritérium na odmietnutie musí byť prísne. Problém týkajúci sa judikatúry ESLP však vnímam z dvoch hľadísk. Po prvé nemyslím si, že môžem odporučiť Súdnemu dvoru, aby prijal kritérium, podľa ktorého predmetné porušenie musí byť „flagrantné“. Takýto pojem sa mi zdá príliš hmlistý na to, aby sa vykladal jednotne v celej Únii. Bolo navrhnuté, že porušenie musí byť také zásadné, aby predstavovalo úplné odopretie alebo odňatie práva na spravodlivý proces.⁵⁴

83. Takéto kritérium – vždy za predpokladu, že je jasné – sa mi však zdá zbytočne prísne. Aby sa vykladalo jednotne, vyžadovalo by si, aby bol každý aspekt súdneho konania nespravodlivý. Súdne konanie, ktoré je len čiastočne spravodlivé, nemôže však zaručiť túto spravodlivosť. Domnievam sa, že vhodným kritériom by skôr malo byť, že nedostatok alebo nedostatky v súdnom konaní by mali byť také, aby zásadne marili jeho spravodlivosť.⁵⁵

84. Po druhé – pokiaľ ide o štandard dokazovania – domnievam sa, že nie je správne požadovať, aby bolo potenciálne porušenie preukázané „bez akýchkoľvek pochybností“. Takýto štandard môže byť vhodný a používa sa v niektorých súdnych systémoch pri preukazovaní dôkazného bremena, ktoré v trestných konaniach spočíva na prokuratúre. To zaručuje, že sa riziko, že obvinená osoba bude

50 — Pozri rozsudok ESLP z 28. februára 2008, *Saadi v. Taliansko*, sťažnosť č. 37201/06, § 128 a 129.

51 — Sťažnosť č. 38411/02.

52 — Bod 76.

53 — Pozri bod 40 týchto návrhov.

54 — Pozri spoločné čiastočne nesúhlasné stanovisko, ktoré zaujali sudcovia Bratza, Bonello a Hedigan v rozsudku ESLP zo 4. februára 2005, *Mamatkulov a Askarov v. Turecko*, sťažnosť č. 46827/99 a 46951/99, § 14.

55 — Takýto prístup prijal napríklad lord Phillips v bode 136 svojho prejavu v *Snemovni lordov vo veci RB (Alžírsko) a i. v. Secretary of State for the Home Department* (pozri <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200809/ldjudgmt/jd090218/rbalge-1.htm>).

odsúdená neprávom, minimalizuje do tej miery, ako je to len možné. Nemyslím si, že by sa to malo uplatniť v prejednávacom prípade. Okrem toho existuje riziko, že dôkazné bremeno, ktoré nesie dotknutá osoba, ktorá môže byť insolventná a prinútená spoliehať sa na pomoc štátu v snahe hájiť svoje práva, nebude možné v praxi uniesť.

85. Obdobne však bude potrebné niečo viac ako len obyčajné tvrdenia o možnej nevhodnosti. Ak rozhodujúci orgán odmietne vykonať európsky zatykač na základe toho, že hrozí skutočné nebezpečenstvo, že práva vyžiadanej osoby budú porušené, nebude postačovať, aby v jeho mysli vznikli zárodoky pochybností. Domnievam sa, že vhodným kritériom je, že vyžiadaná osoba musí presvedčiť rozhodujúci orgán o tom, že jej námietky proti jej odovzdaniu sú v podstate odôvodnené.⁵⁶

86. Vo vyššie uvedenej analýze som sa zamerala na vplyv, ktorý môže mať *budúce porušenie* základných práv osoby na rozhodnutie odovzdať túto osobu do iného členského štátu. Ide o oblasť, v ktorej možno nájsť najvýznamnejšie postrehy ESLP a Súdneho dvora. V ďalšej časti návrhov sa zameriam na vplyv *minulého* porušenia.

87. Domnievam sa, že kladený dôraz zostáva rovnaký.

88. Po prvé porušenia, ktoré sú odstrániteľné, nebudú odôvodňovať odmietnutie odovzdať vyžiadajú osobu do „porušujúceho“ členského štátu. Takéto porušenia nemôžu prevážiť nad cieľmi výkonu rýchlej a účinnej spravodlivosti, ktoré sa snaží presadzovať rámcové rozhodnutie. ESLP opakovane rozhodol, že pri posudzovaní, či bolo preukázané porušenie článku 6 Dohovoru, treba zistiť, „či konanie ako celok... bolo spravodlivé“⁵⁷. Samozrejme, nebude existovať nič, čo by bránilo dotknutej osobe domáhať sa náhrady škody spôsobenej porušením podľa relevantných zásad EÚ alebo vnútroštátneho práva, prípadne podľa článku 41 Dohovoru.

89. Z toho vyplýva, že relevantnými sú len také porušenia, ktoré zásadne narušujú spravodlivosť súdneho konania (kritérium stanovené v bode 83 týchto návrhov). Vzhľadom na to, že k tomu došlo v kontexte minulého porušenia, *je však potrebné preukázať buď to, že ich vplyv, ak už pominul, bude sám osebe taký, že nebude možný žiaden spravodlivý proces, alebo že ich minulý vplyv, ak ešte pretrváva, bude taký, že budú mať ten istý výsledok.*

90. Dovoľte mi, aby som to ilustrovala na dvoch príkladoch. Prvým príkladom je, že vyžiadaná osoba je obvinená z vraždy vo vydávajúcom členskom štáte. Na účely jej odovzdania do tohto štátu z vykonávajúceho členského štátu je vydaný európsky zatykač. Ešte predtým však príslušné orgány vo vydávajúcom členskom štáte rozhodnú, aby sa dôkazy vo forme vzoriek DNA od zosnulého, ktoré sú podľa názoru vyžiadanej osoby rozhodujúce pri preukazovaní jej nevinu, zničili. Vyžiadaná osoba prostredníctvom svojho právneho zástupcu podá vo vydávajúcom členskom štáte námietku, aby sa vzorky zachovali a slúžili ako dôkaz v jej procese. Neexistuje žiadna reálna pochybnosť o tom, že rozhodnutie o zničení bolo prijaté nesprávne, a teda v rozpore s ľudskými právami vyžiadanej osoby. Neexistujú žiadne iné relevantné dôkazy, na základe ktorých by bolo možné preukázať jej nevinu. Domnievam sa, že v tomto prípade existuje iba malá pochybnosť o tom, že vykonávajúce súdne orgány by mali odmietnuť vykonať zatykač. Druhým príkladom je, že okolnosti sú tie isté, s výnimkou toho, že údajným porušením článku 6 Dohovoru bolo, že vyžiadaná osoba nebola informovaná o tom, že sa proti nej bude viesť trestné konanie. Takáto porušenie možno napraviť a nemožno ním odôvodniť odmietnutie vykonať zatykač.

56 — Súdny dvor na pojednávaní vyzval právneho zástupcu pána Rada, aby bol konkrétny, pokiaľ ide o to, k porušeniu ktorých základných práv údajne došlo. Priznám sa, že čo sa mňa týka, jeho odpoveď mi vec veľmi neobjasnila.

57 — Pozri najmä rozsudok ESLP z 23. apríla 1998, Bernard v. Francúzsko, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 1998-II, s. 879, § 37.

91. Možno konštatovať, že väčšina príkladov údajných porušení bude menej jasná ako dva extrémne príklady, ktoré som práve uviedla. To je pravda. V tomto smere nenavrhujem zachádzať do ďalších podrobností, pretože sa mi zdá, že o zásadných porušeníach rozhodnú vnútroštátne súdy v závislosti od konkrétneho prípadu. Nie je možné stanoviť pevné a nemenné pravidlá.

92. S cieľom poskytnúť úplnú odpoveď na otázku vnútroštátneho súdu je nevyhnutné zaoberať sa aj článkom 5 Dohovoru a článkom 6 Charty. V tomto smere považujem za príliš prísne hovoriť o tom, že porušenie pred odovzdaním vyžiadanej osoby do vydávajúceho členského štátu by *nemalo* byť odstrániteľné. Túto možnosť nemožno úplne vylúčiť, prinajmenšom ako teoretickú možnosť, i keď sa Súdny dvor touto otázkou nezaoberal. Vo všeobecnosti sa domnievam, že sa uplatnia tie isté zásady ako tie, ktoré sa vzťahujú na článok 6 Dohovoru.

93. V prejednávacom prípade bude záležitosťou vnútroštátneho súdu, aby pri uplatňovaní zásad stanovených vyššie rozhodol, či porušenia základných práv, proti ktorým pán Radu namietal, boli dostatočné na to, aby odôvodňovali odmietnutie vykonať predmetný európsky zatykač v konaní vo veci samej.

94. Na pojednávaní právny zástupca pána Rada uviedol, že procesné záležitosti vedúce k vydaniu európskeho zatykača môžu byť v konaní vo veci samej sporné. Kvôli úplnosti by som rada v tomto kontexte ponúkla nasledujúce pripomienky.

95. Po prvé vykonávajúci súdny orgán môže odmietnuť vykonať európsky zatykač nielen vtedy, keď ide o zásadné porušenie ľudských práv alebo akýkoľvek z povinných alebo nepovinných dôvodov nevykonania stanovených v článku 3 a 4 rámcového rozhodnutia. Môže tiež odmietnuť urobiť tak aj vtedy, ak sa preukáže, že došlo k porušeniu základných procesných požiadaviek týkajúcich sa vydania zatykača. Ak sa napríklad jasne preukázalo, že európsky zatykač neobsahuje riadny dôkaz o vnútroštátnom zatykači stanovený v článku 8 ods. 1 písm. c) rozhodnutia (napríklad preto, lebo vnútroštátny zatykač bol neplatný z procesných dôvodov podľa práva vydávajúceho členského štátu), myslím si, že zatykač by nemal byť vykonaný. Procesné práva udelené vyžiadaným osobám článkami 11 až 23 rámcového rozhodnutia poskytujú dostatok príležitostí na to, aby boli problémy tohto druhu odhalené ešte predtým, ako sa vykoná zatykač.

96. Po druhé rámcové rozhodnutie nemá za cieľ harmonizovať alebo aproximovať právne predpisy členských štátov v oblasti dôvodov výkonu zatykača alebo postupov vedúcich k jeho výkonu, pokiaľ ide o osoby podozrivé alebo usvedčené zo spáchania trestného činu. Zásada vzájomnej dôvery zakotvená v rozhodnutí nevyhnutne znamená, že každý členský štát uznáva trestné právo toho druhého.⁵⁸

97. Vzhľadom na vyššie uvedené treba na štvrtú otázku odpovedať v tom zmysle, že príslušný súdny orgán štátu vykonávajúceho európsky zatykač môže odmietnuť žiadosť o odovzdanie bez toho, aby tým porušil záväzky vyplývajúce zo zakladajúcich Zmlúv a z iných ustanovení práva Spoločenstva, ak sa preukáže, že ľudské práva osoby, ktorej odovzdanie sa žiada, boli alebo budú v rámci postupu odovzdávania porušené. Takéto odmietnutie však bude oprávnené iba vo výnimočných prípadoch. V prípadoch týkajúcich sa článkov 5 a 6 Dohovoru alebo článkov 6, 47 a 48 Charty musí byť predmetné porušenie také, aby zásadne marilo spravodlivosť konania. Osoba namietajúca porušenie musí rozhodujúci orgán presvedčiť o tom, že jej námietky sú v podstate odôvodnené. Minulé porušenia, ktoré možno napraviť, neodôvodňujú podanie námietky.

58 — Pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. februára 2003, Gözütok a Brüggge (C-187/01 a C-385/01, Zb. s. I-1345, body 32 a 33).

Piata otázka

98. Piatou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či vykonávajúci členský štát môže odmietnuť vykonať európskeho zatykač z dôvodu, že vydávajúci členský štát neprebral rámcové rozhodnutie alebo ho prebral nesprávne.

99. V tejto súvislosti ustálená judikatúra Súdneho dvora stanovuje, že jeden členský štát nemôže odôvodniť neprebratie práva Únie poukazovaním na to, že iný členský štát údajne neprebral tie isté alebo podobné záväzky.⁵⁹

100. To by nasvedčovalo, že na túto otázku sa musí jednoznačne odpovedať záporne.

101. Malo by byť toto stanovisko upravené vzhľadom na dôraz vnútroštátneho súdu na otázku vzájomnosti? Táto otázka sa zdá byť v konaní vo veci samej sporná,⁶⁰ pretože v prospech pána Rada bolo konštatované, že nemecké právo neprebralo rámcové rozhodnutie správne.

102. Je pravda, že nemecký ústavný súd v roku 2005 rozhodol, že vnútroštátne právo, ktorým sa preberalo rozhodnutie, bolo protiústavné, a teda neúčinné.⁶¹ Rozumiem tomu však tak, ako to na pojednávaní potvrdila nemecká vláda, že prijatie novej právnej úpravy v roku 2006 túto situáciu napravilo.

103. Rada by som ešte niečo dodala. Právna zástupkyňa Nemecka na pojednávaní použila príklad ukradnutej husi. Tvrdila, že keby bol tento členský štát požiadaný vykonať európsky zatykač v súvislosti s uvedeným trestným činom, za ktorý by vydávajúci členský štát ukladal trest odňatia slobody jeden až šesť rokov, výkon zatykača by bol odmietnutý. Zastávala názor, že takéto odmietnutie by bolo odôvodnené na základe doktríny proporcionality, a v súvislosti s tým sa v konaní pred Súdnym dvorom odvolávala na článok 49 ods. 3 Charty, podľa ktorého „prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu“. Súdnym dvorom ešte musí rozhodnúť o výklade tohto článku. V kontexte dohovoru ESLP rozhodol, že kým otázky týkajúce sa primeraného trestania v zásade väčšinou nepatria do oblasti pôsobnosti Dohovoru, trest, ktorý je „značne neprimeraný“, by mohol predstavovať nežiaduce zaobchádzanie, ktoré je v rozpore s článkom 3, avšak toto kritérium je splnené iba za „mimoriadnych a ojedinelých okolností“⁶². Bolo by zaujímavé diskutovať o výklade, ktorý sa má poskytnúť článku 49 ods. 3 Charty vzhľadom na výklad ustanovení článku 3 Dohovoru poskytnutý ESLP. Touto otázkou sa však nebudem zaoberať, a to z jednoduchého dôvodu, pretože nevznikla v prejednávacom prípade. Aj keby sa predpokladalo, že takýto prístup vykonávajúcich súdnych orgánov v Nemecku by predstavoval nesplnenie povinnosti tohto členského štátu dodržiavať záväzky podľa rámcového rozhodnutia, neodôvodňovalo by to, na účely piatej otázky, odmietnutie vykonávajúceho členského štátu vykonať európsky zatykač vydaný v Nemecku.

104. Z týchto dôvodov treba na piatu otázku odpovedať v tom zmysle, že príslušný súdny orgán štátu vykonávajúceho európsky zatykač nemôže odmietnuť žiadosť o odovzdanie z dôvodu, že štát, ktorý vydal európsky zatykač, neprebral rámcové rozhodnutie alebo že ho prebral neúplne alebo nesprávne, bez toho, aby tým porušil záväzky vyplývajúce zo zakladajúcich Zmlúv a z iných ustanovení práva Únie.

59 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok 25. septembra 1979, Komisia/Francúzsko (232/78, Zb. s. 2729, bod 9).

60 — Pozri body 19 a 23 týchto návrhov.

61 — Pozri bod 19 týchto návrhov a poznámku pod čiarou 5.

62 — Pozri rozsudok ESLP zo 17. januára 2012, Vinter a i. v. Spojené kráľovstvo, sťažnosti č. 66069/09, 130/10 a 3896/10, § 89.

Šiesta otázka

105. Šiestou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či určité ustanovenia vnútroštátneho práva sú v súlade s Dohovorom a Chartou a či bolo týmito ustanoveniami správne prebraté rámcové rozhodnutie.

106. Podľa ustálenej judikatúry Súdny dvor nemá právomoc vyjadrovať sa v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ k zlučiteľnosti ustanovení vnútroštátneho práva s právom Únie.⁶³ Hoci Súdny dvor v rámci právnej konkretizácie tohto pravidla môže mať právomoc poskytnúť vnútroštátnemu súdu výkladové prostriedky týkajúce sa práva Únie, ktoré mu umožnia posúdiť túto zlučiteľnosť, informácie, ktoré vnútroštátny súd poskytol vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, nepostačujú na to, aby Súdny dvor túto právomoc v prejednávacom prípade uplatnil.⁶⁴

107. Z tohto dôvodu je šiesta otázka neprípustná.

Návrh

108. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby na otázky, ktoré položil Curtea de Apel Constanța, odpovedal takto:

1. Ustanovenia Charty základných práv Európskej únie vrátane jej článkov 6, 48 a 52 sú súčasťou primárneho práva Únie. Základné práva, ktoré sú zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vrátane práv uvedených v článku 5 ods. 1, 3 a 4 a článku 6 ods. 2 a 3 Dohovoru, predstavujú všeobecné zásady práva Únie.
2. Pozbavenie slobody a nútené odovzdanie vyžiadanej osoby, ktoré umožňuje postup v rámci výkonu európskeho zatykača, predstavujú zásah do práva na slobodu tejto osoby podľa článku 5 Dohovoru a článku 6 Charty. Bežne bude takýto zásah odôvodnený ako „nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“ podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. Pozbavenie slobody podľa tohto ustanovenia však nesmie byť svojvoľné. Aby sa predišlo označeniu za svojvoľné, takéto pozbavenie slobody sa musí uskutočniť v dobrej viere; musí úzko súvisieť s dôvodom pozbavenia slobody, na ktorý sa odvoláva vykonávajúci súdny orgán; miesto a podmienky pozbavenia slobody musia byť primerané; a dĺžka pozbavenia slobody by nemala presahovať to, čo je primerane potrebné na sledovaný účel. Článok 6 Charty treba vykladať tak isto ako článok 5 ods. 1 Dohovoru.
3. Príslušný súdny orgán členského štátu vykonávajúceho európsky zatykač môže odmietnuť žiadosť o odovzdanie bez toho, aby tým porušil záväzky vyplývajúce zo zakladajúcich Zmlúv a z iných ustanovení práva Únie, ak sa preukáže, že ľudské práva osoby, ktorej odovzdanie sa žiada, boli alebo budú v rámci postupu odovzdávania porušené. Takéto odmietnutie však bude oprávnené iba vo výnimočných prípadoch. V prípadoch týkajúcich sa článkov 5 a 6 Dohovoru alebo článkov 6, 47 a 48 Charty predmetné porušenie musí byť také, aby zásadne marilo spravodlivosť konania. Osoba namietajúca porušenie musí rozhodujúci orgán presvedčiť o tom, že jej námietky sú v podstate odôvodnené. Minulé porušenia, ktoré možno napraviť, neodôvodňujú podanie námietky.
4. Príslušný súdny orgán štátu vykonávajúceho európsky zatykač nemôže odmietnuť žiadosť o odovzdanie z dôvodu, že štát, ktorý vydal európsky zatykač, neprebral rámcové rozhodnutie alebo že ho prebral neúplne alebo nesprávne, bez toho, aby tým porušil záväzky vyplývajúce zo zakladajúcich Zmlúv a z iných ustanovení práva Únie.

63 — Pozri najmä rozsudok z 27. januára 2011, Vandoorne (C-489/09, Zb. s. I-225, bod 25 a citovaná judikatúra).

64 — Komisia vo svojich pripomienkach uvádza, že správa z roku 2011 zaznamenáva, že Rumunsko správne prebralo ustanovenia rámcového rozhodnutia, ktoré sú relevantné pre prejednávaný prípad. Z pochopiteľných dôvodov takéto vyhlásenie môže mať iba silu usmernenia.